

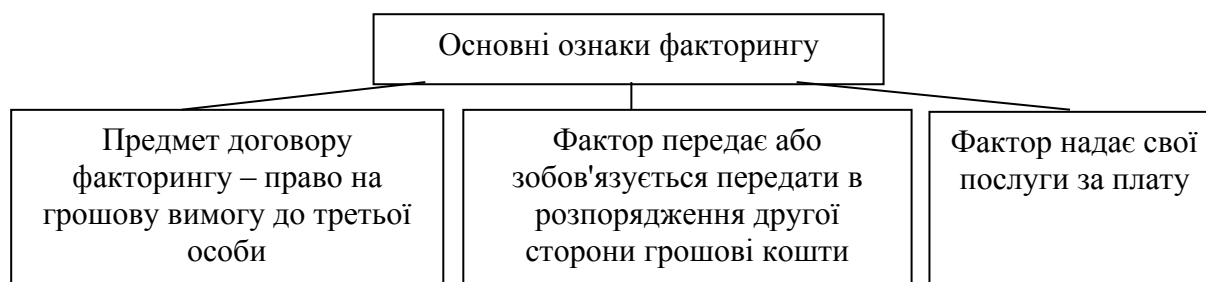
6. Гринько Т.В., Алещенко В.І. Вплив та взаємозв'язок ефективності та економічної безпеки підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, Серія: Економіка і менеджмент*, 2020. Видавничий дім «Гельветика». Вип. 42. С. 4-11.

Гаркуша В. В., канд. екон. наук Остапенко Т. М.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ФАКТОРИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ

Факторинг – це грошова комісійна процедура, під час якої замовник передає борги дебітора компанії-фактору, ставлячи собі за мету: стрімке одержання платежу, повне погашення товарного боргу дебітора. Факторинг допомагає у вирішенні поточних фінансових проблем за умови недостатності грошових коштів та терміновій потребі в них. Факторинг можна вважати новим фінансовим інструментом для українського бізнесу та на ринку фінансових послуг України, він задовольняє інтереси кожної сторони договору поставка (купівлі-продажу, послуг чи то робіт). В Україні він знаходиться на ранній стадії розвитку, тому існує потреба в розробці спеціалізованого програмного забезпечення, що автоматизує факторинговий бізнес та факторингові операції. Факторингові послуги можуть надавати фінансові установи та фізичні особи-суб'єкти, які у відповідності до законодавства мають право на здійснення факторингових операцій. Станом на початок 2020 року зареєстровано 54 фінансові установи, КВЕД яких дозволяє їм надавати факторингові послуги [1]. На основні чинного законодавства України можна виділити основні ознаки факторингу (рис. 1).

Рис. 1. Основні ознаки факторингу

В плату за надані послуги факторингу входить: плата за факторингове обслуговування, що містить адміністрування дебіторської заборгованості та страхування ризиків; плати дисконту або річні відсотки.

Розмір плати фактору за надані послуги законодавством не встановлюється, сторони договору факторингу уточнюють його самостійно. Факторинговий договір нотаріально не затверджується. В договорі зазначають покупців (покупця) з дебіторською заборгованістю, термін договору, ліміти факторингових послуг тощо. Первісному кредитору фактор надає факторингове фінансування для зменшення кредитного ризику, яке проходить два етапи (табл. 1).

Таблиця 1. Послідовність надання фінансів за факторинговим договором

<i>Етап</i>	<i>Характеристика</i>
Перший етап	Надання 70 – 90% суми переданого боргу дебітора – покупця продукції чи то замовника робіт, послуг, яка підтверджена накладними, актами, рахунками
Другий етап	Останні 10 – 30% суми заборгованості після повернення дебітором її залишку

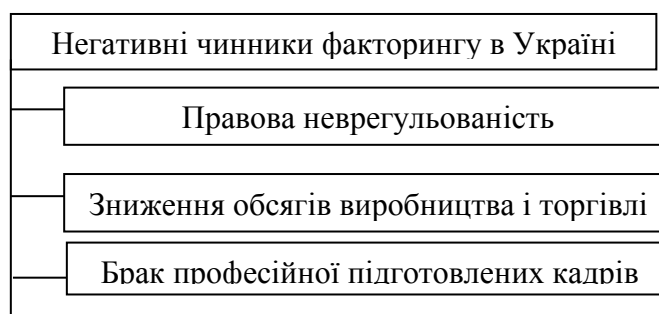
Факторинг буває:

1. З регресом – надає право з часом вимагати від замовника (покупця) повернути отримані грошові кошти та сплатити комісію за користування ними, якщо не отримав грошові кошти від боржника.

2. Без регресу – ймовірність несплати боргу дебітором (покупцем, замовником) повністю стає ризиком компанії-фактора.

Розвиток факторингу в Україні має негативні чинники (рис. 2). Серед чинників те, що популярністю серед підприємств користується банківське кредитування. На сьогодні якісне фінансове забезпечення економічного розвитку в Україні є неможливим не використовуючи сучасні форми та інструменти розрахунково-платіжних відносин та зарубіжні навички ведення факторингового бізнесу.

Розквіту факторингу перешкоджає неплатоспроможність підприємств, ріст кредиторських та дебіторських боргів; низькій рівень обізнаності підприємств щодо фінансових послуг. Для розвитку факторингових установ важливою є державна підтримка, нормалізація ринку фінансових послуг й економічної ситуації в Україні.

Рис. 2. Основні негативні чинники розвитку факторингу в Україні

Переваги факторингу для постачальників та для компанії-фактора, представлено в табл. 2.

Таблиця 2. Переваги факторної діяльності в Україні

<i>Переваги для постачальників</i>	<i>Переваги для компанії-фактора</i>
Користування товарним кредитом, як наслідок відсутності потреби у кредиті банку	Покращення ділових відносин з замовцями через додаткові конкурентоспроможні послуги
Збільшення обсягів поставок	Можливість збільшення клієнтської бази
Зміцнення позиції на ринку	Отримання додаткових джерел доходів
Збільшення обсягів закупівель з відстрочкою платежу	Порівняно з кредитними операціями зменшення обсягів резервування за факторингом
Можливість збільшення кількості покупців	

Постачальники також повинні врахувати такі переваги: мінімальний пакет документів для оформлення; не потрібна застава; можливість надати покупцям чи замовникам більш гнучкі строки оплати продукції (робіт, послуг).

Список використаних джерел:

1. Державний реєстр фінансових установ. (2020). URL: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Derzhavnyi-reiestr-finansovykh-ustanov.html>.